นารายณ์

สถานที่ติดต่อ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์
ถนนสรศักดิ์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
โทร, แฟ็กซ์ (036)411458

สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จ.ลพบุรี
โทร. (036)422909
โรงพยาบาลลพบุรี โทร. (036)621537-46
สำนักงาน ท.ท.ท. ภาคกลางเขต 7
โทร. (036)422768
สถานีรถไฟ โทร. (036)411022
สถานีรถโดยสาร โทร. (036)441859

จัดทำโดย: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์ จ.ลพบุรี กรมศิลปากร
ข้อมูลและภาพประกอบ: ฝ่ายวิชาการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์
ออกแบบและจัดพิมพ์ที่: บริษัท แอบโซลุท แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด

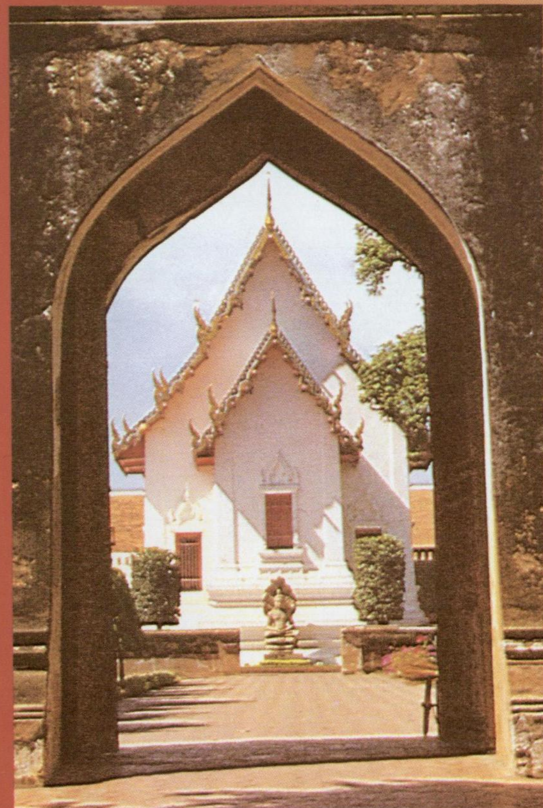

กรมศิลปากร

กรมศิลปากร

นารายณ์

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์

เมืองลพบุรี

นารายณ์

เมืองลพบุรี

ท้องที่จังหวัดลพบุรีเป็นพื้นที่ๆ พบหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่ต่อเนื่องยาวนานไม่ขาดสาย ตั้งแต่เป็นชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่แรกตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบทางการเกษตรอันกว้างขวาง มีกิจกรรมเกี่ยวกับการทำโลหะ ตั้งแต่เมื่อประมาณ **3,500-4,000** ปีมาแล้ว จนเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 11-12 เมื่ออารยธรรมของอินเดียแผ่เข้ามา ลพบุรีได้ปรากฏตัวในประวัติศาสตร์ในฐานะที่เป็นเมืองใหญ่ในที่ราบลุ่มแม่น้ำภาคกลาง มีชื่อว่า **กรุงละโว้** มีรูปแบบทางวัฒนธรรมเป็นแบบทวารวดี และต่อมาเมื่อประมาณต้นพุทธศตวรรษที่ 16 อิทธิพลทั้งทางด้านการเมืองและวัฒนธรรมแห่งราชอาณาจักรขอมกัมพูชาแผ่เข้ามา ได้เปลี่ยนภาพของกรุงละโว้ให้มีลักษณะเสมือนเป็นตัวแทนของราชอาณาจักรขอมในดินแดนลุ่มแม่น้ำภาคกลางและเมื่อมีการสถาปนากรุงศรีอยุธยาขึ้นเมื่อ **พ.ศ.1893** กรุงละโว้ได้กลับมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวงของกษัตริย์ราชวงศ์ผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยา

ละโว้มีความสำคัญขึ้นอีกครั้ง และคงจะเป็นในสมัยนี้เองที่ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นเมืองลพบุรีเมื่อสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยาได้ขึ้นมาสร้างพระราชวังขึ้นที่นี่ และโปรดเสด็จมาประทับเป็นส่วนมากในรอบปีเสมือนกับเป็นเมืองหลวงแห่งที่ 2 รองจากกรุงศรีอยุธยา แต่เมื่อพระองค์เสด็จสวรรคตเมืองลพบุรีก็หมดความสำคัญลงไป ปราสาทราชวังได้ชำรุดหักพังลง จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้เสด็จมาฟื้นฟูพระที่นั่งต่าง ๆ ในพระราชวังขึ้นใหม่บางส่วนเพื่อใช้ประทับถึงประมาณ **พ.ศ.2480-2500** ในสมัยจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ปรับปรุงเมืองลพบุรีเพื่อเป็นศูนย์กลางทางการทหารสำหรับประเทศ เมืองลพบุรีจึงมีความคึกคักมีชีวิตชีวาขึ้นมาอีกครั้งนับแต่บัดนั้น

พระนารายณ์ราชนิเวศน์

พระที่นั่งในเขตพระราชฐานชั้นใน

"พระนารายณ์ราชนิเวศน์" พระราชวังซึ่งสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยาครองราชย์ระหว่าง พ.ศ.2199-2231 โปรดให้สร้างขึ้น ณ เมืองลพบุรีเมื่อ พ.ศ.2209 บนพื้นที่ 41 ไร่ สำหรับเป็นที่ประทับพักผ่อน ล่าสัตว์ ออกว่าราชการและต้อนรับแขกเมืองอย่างไม่เป็นทางการ พระองค์โปรดประทับอยู่ ณ เมืองลพบุรีนานเกือบตลอดปี เฉพาะฤดูฝนเท่านั้นจึงจะเสด็จไปประทับ ณ กรุงศรีอยุธยา เมื่อพระองค์เสด็จสวรรคตใน พ.ศ.2231 เมืองลพบุรีหมดความสำคัญลง ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้โปรดๆให้ซ่อมแซมพระราชวังของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และสร้างพระที่นั่งขึ้นใหม่เพิ่มเติมสำหรับเป็นที่ประทับในปี พ.ศ.2399 และพระราชทานชื่อพระราชวังว่า **"พระนารายณ์ราชนิเวศน์"** ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานหมู่พระที่นั่งพิมานมงกุฎอันเป็นที่ประทับส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวให้รัฐบาลใช้เป็นศาลากลางจังหวัด และต่อมาสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพและสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ขึ้นที่พระที่นั่งจันทรพิศาลในพระนารายณ์ราชนิเวศน์ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2467 เรียกว่า **ลพบุรีพิพิธภัณฑสถาน** และในปี พ.ศ.2504 จึงได้ประกาศเปลี่ยนชื่อเป็น**พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์** ปัจจุบันได้จัดแสดงศิลปโบราณวัตถุตามอาคารและพระที่นั่งต่างๆ ภายในพิพิธภัณฑ์เป็นจำนวนกว่า 1,864 รายการ

การจัดแสดง
พระที่นั่งพิมานมงกุฎ

พระที่นั่งพิมานมงกุฎ เป็นอาคารสูง 3 ชั้น สร้างขึ้นในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สำหรับเป็นที่ประทับส่วนพระองค์ ปัจจุบันได้จัดแสดงนิทรรศการถาวร 7 เรื่องด้วยกัน ได้แก่

พระที่นั่งพิมานมงกุฎชั้นล่าง จัดแสดงนิทรรศการถาวร 2 เรื่อง คือ

1. เรื่องสมัยก่อนประวัติศาสตร์แถบภาคกลางลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาเมื่อประมาณ 3,500-4,000 ปีมาแล้ว จัดแสดงโบราณวัตถุที่พบจากการขุดค้นที่แหล่งโบราณคดีในจังหวัดลพบุรี เช่น โครงกระดูกมนุษย์ ภาชนะดินเผา เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากโลหะและเครื่องประดับที่ทำจากหินและเปลือกหอย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีห้องจัดแสดงโบราณคดีบ้านท่าแค จ.ลพบุรี ที่มีอายุประมาณ 3,500-1,000 ปี

ภาชนะดินเผารูปวัว สมัยก่อนประวัติศาสตร์

2. เรื่องอารยธรรมลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา พ.ศ.700-1400 จำแนกเป็นเรื่องเมืองและการตั้งถิ่นฐาน เทคโนโลยีและการดำรงชีวิต อักษร-ภาษา ศาสนสถาน ศาสนาและความเชื่อจากหลักฐานที่เป็นโบราณวัตถุแบบทวารวดีที่พบในจังหวัดลพบุรี โบราณวัตถุที่สำคัญ ได้แก่ พระพุทธรูป พระพิมพ์ รูปเคารพเนื่องในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เหรียญ ตราประทับ จารึก ฯลฯ

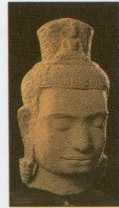
เหรียญเงินและแม่พิมพ์ สมัยทวารวดี

คนแคระปูนปั้น สมัยทวารวดี พบที่ วัดนครโกษา จ.ลพบุรี

พระที่นั่งพิมานมงกุฎชั้นที่ 2 จัดแสดงนิทรรศการถาวร 4 เรื่อง คือ

1. เรื่องประวัติศาสตร์และศิลปกรรมภาคกลางของประเทศไทยอายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 16-18 หรือสมัยอิทธิพลศิลปะเขมร โบราณวัตถุที่สำคัญ ได้แก่ ทับหลัง พระพุทธรูปนาคปรก พระโพธิสัตว์

เศียรพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร

พระพุทธรูปสำริด ปางมารวิชัย ประทับนั่งในซุ้มเรือนแก้ว

ทับหลังรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ

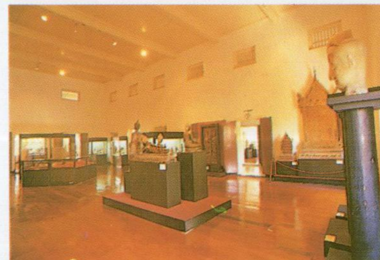
2. เรื่องประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทย จัดแสดงศิลปกรรมแบบต่าง ๆ ที่พบในภูมิภาคต่างๆ ในประเทศไทย ที่มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 11 เป็นต้นมา คือ ศิลปะแบบลพบุรี ศิลปะสุโขทัย ศิลปะบริเวณคาบสมุทรภาคใต้ประเทศไทย(ศิลปะศรีวิชัย) ศิลปะทางภาคเหนือ(ศิลปะล้านนา) และศิลปะทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นต้น โบราณวัตถุชิ้นสำคัญในห้องนี้ คือ พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรพบที่ควนสราญรมย์ จ.สุราษฎร์ธานี อายุราวพุทธศตวรรษที่ 11

พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร สำริด ศิลปะศรีวิชัย

3. เรื่องเครื่องถ้วยที่พบในประเทศไทย จัดแสดงเครื่องถ้วยแบบต่าง ๆ ทั้งที่ผลิตในประเทศไทย ได้แก่ เครื่องถ้วยบุรีรัมย์(เครื่องถ้วยเขมร) เครื่องถ้วยสุโขทัย เครื่องถ้วยล้านนา รวมทั้งเครื่องถ้วยจากต่างประเทศ เช่น เครื่องถ้วยจีนและเครื่องถ้วยเวียดนาม

4. เรื่องประวัติศาสตร์และศิลปโบราณวัตถุ พุทธศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา (ศิลปกรรมอยุธยา-รัตนโกสินทร์) โบราณวัตถุที่สำคัญได้แก่ พระพุทธรูป บานประตูไม้แกะสลัก ชิ้นส่วนปูนปั้นประดับสถาปัตยกรรม เหรียญตรา ผ้า เครื่องเงิน-ทอง เครื่องถ้วย ฯลฯ

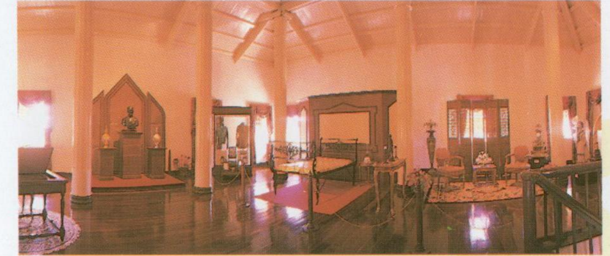

ห้องอยุธยา-รัตนโกสินทร์

พระที่นั่งพิมานมงกุฎชั้นที่ 3

แต่เดิมเป็นห้องบรรทมของรัชกาลที่ 4 ปัจจุบันจัดแสดงเป็นห้องที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โบราณวัตถุที่สำคัญ ได้แก่ ฉลองพระองค์ ภาพพระสาทิสลักษณ์ แท่นบรรทม เหรียญ เครื่องแก้วและจานชามมีสัญลักษณ์รูปมงกุฎ ตราประจำพระองค์

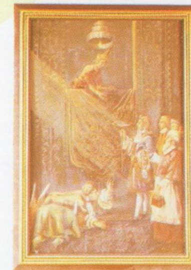
หมู่พระที่นั่งพิมานมงกุฎ ชั้นที่ 3

พระที่นั่งจันทรพิศาล

พระที่นั่งจันทรพิศาล ท้องพระโรงสำหรับประชุมเสนาบดีในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีห้องจัดแสดง 2 ห้อง คือ

1. เรื่องประวัติศาสตร์สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จัดแสดงภาพประวัติศาสตร์ที่สำคัญในรัชสมัยของพระองค์ที่ชาวต่างประเทศได้วาดไว้ และโบราณวัตถุที่มีอายุในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ภาพราชทูตฝรั่งเศสถวายพระราชสาส์นสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

บุษบกธรรมาสน์จากวัดมณีชลขัณฑ์

ห้องที่ระลึกสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

2. เรื่องศาสนวัตถุต่าง ๆ ในพุทธศตวรรษที่ 19-24 (สมัยอยุธยา-รัตนโกสินทร์) จัดแสดงตู้พระธรรม ธรรมาสน์ ตาลปัตร สมุดไทย เสลี่ยงคานหาม ฯลฯ

หนังสือพระมาลัย

หมู่ตึกพระประเทียบ

หมู่ตึกพระประเทียบ เป็นหมู่อาคารในเขตพระราชฐานชั้นในสมัยรัชกาลที่ 4 มีทั้งหมด 8 หลัง ได้จัดแสดงนิทรรศการถาวร 2 เรื่อง ได้แก่

1. เรื่องชีวิตไทยภาคกลาง (พิพิธภัณฑ์ชาวนา) จัดแสดงเรื่องชีวิตไทยภาคกลาง การดำรงชีวิต ที่อยู่อาศัย เครื่องมือเกษตรกรรมและเครื่องมือจับปลา

ห้องชีวิตไทยภาคกลาง

2. เรื่องหนังใหญ่ จัดแสดงหนังใหญ่ของจังหวัดลพบุรีที่ได้จากวัดตะเคียน ต.ท้ายตลาด และวัดสำราญ ต.โพธิ์เก้าต้น

หนังใหญ่

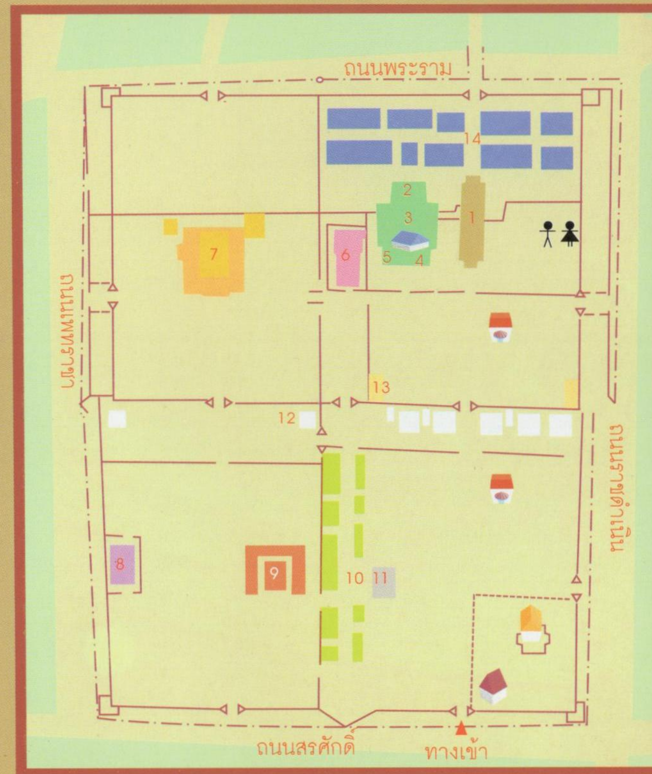
นารายณ์

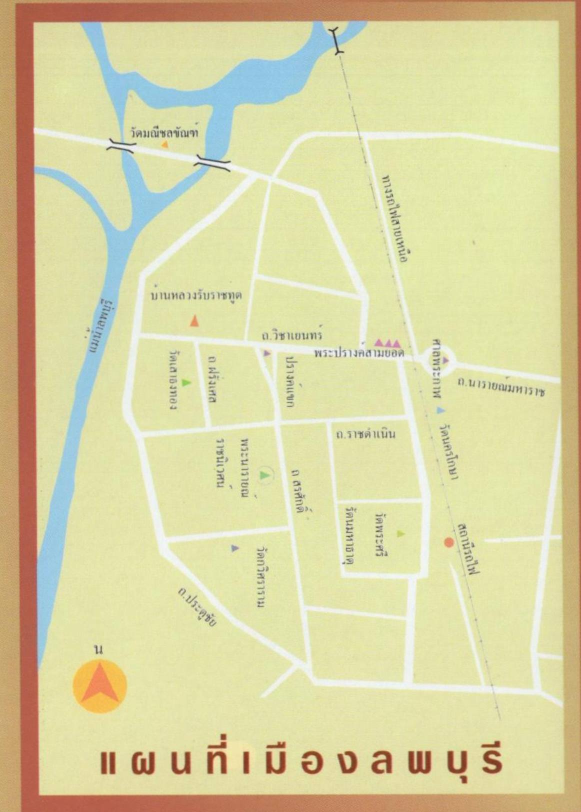
แผนผังพระนารายณ์ราชนิเวศน์

1. พระที่นั่งจันทรพิศาล
2. พระที่นั่งพิมานมงกุฎ
3. พระที่นั่งวิสุทธิวินิจฉัย
4. พระที่นั่งไชยศาสตราภร
5. พระที่นั่งอักษรศาสตราคม
6. พระที่นั่งดุสิตสวรรค์ธัญญมหาปราสาท
7. พระที่นั่งสุทธาสวรรย์
8. ตึกพระเจ้าเหา
9. ตึกเลี้ยงต้อนรับแขกเมือง
10. หมู่ตึกสิบสองท้องพระคลัง
11. อ่างเก็บน้ำ
12. โรงช้าง
13. ทิม
14. ตึกพระประเทียบ

- ห้องขายบัตร
- สำนักงาน
- ร้านขายเครื่องดื่ม
- ร้านขายหนังสือ, ของที่ระลึก
- สุขา

แผนที่เมืองลพบุรี

การบริการทางการศึกษา

- จัดบรรยายทางวิชาการ
- จัดบรรยายนำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์ โบราณสถานและโบราณวัตถุ
- จัดนิทรรศการพิเศษ
- ให้บริการยืมนิทรรศการ ภาพถ่าย สไลด์ วิดีโอ หนังสือห้องสมุด
- จำหน่ายหนังสือ ภาพโปสการ์ด และของที่ระลึกเมืองลพบุรี

เวลาทำการ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์

เปิด พุธ-อาทิตย์ เวลา 09.00 น. - 16.00 น.

ปิด จันทร์-อังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์

โบราณสถานพระนารายณ์ราชนิเวศน์

เปิดทำการ จันทร์-อาทิตย์ เวลา 07.00 น. - 17.30 น.

ค่าธรรมเนียมเข้าชม

ชาวไทย	10	บาท
ชาวต่างประเทศ	30	บาท